

**UDRUŽENJE SUDIJA/SUDACA
U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE**

PRAVO I PRAVDA
ČASOPIS ZA PRAVNU TEORIJU I PRAKSU

SARAJEVO, GODINA XXIV, BROJ 1., 2026.

Ljiljana FILIPOVIĆ,
PRIVREMENE MJERE OSIGURANJA ODUZIMANJA IMOVINSKE KORISTI
PRIBAVLJENE KRIVIČNIM DJELOM U PRAKSI VRHOVNOG SUDA
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE (27-44)

Dr. sci. Ljiljana Filipović, sudija Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine

PRIVREMENE MJERE OSIGURANJA ODUZIMANJA IMOVINSKE KORISTI PRIBAVLJENE KRIVIČNIM DJELOM U PRAKSI VRHOVNOG SUDA FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

Sažetak: Ostvarenje cilja privremenih mjera osiguranja oduzimanja imovinske koristi pribavljene krivičnim djelima uvjetovano je kvalitetom zakonskih rješenja koja se odnose na ovaj institut, ali i načinom njihove primjene u sudskoj praksi. U Federaciji Bosne i Hercegovine privremene mjere osiguranja su primarno regulirane Zakonom o oduzimanju nezakonito stečene imovine krivičnim djelom. Kako je u sudskoj praksi uočeno povećanje broja ukinutih odluka o određivanju odnosno produženju privremenih mjera osiguranja, izvršena je analiza razloga ukidanja tih rješenja. U radu je najprije dat kratak pregled najznačajnijih stavova Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine u odnosu na privremene mjere osiguranja, zauzetih još u početnom periodu primjene navedenog zakona. Zatim su prikazani rezultati analize odluka Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine, donijetih tokom 2024. i 2025. godine, povodom žalbi izjavljenih protiv prvostepenih rješenja o privremenim mjerama osiguranja, te ukazano na najčešće razloge njihovog ukidanja. Na kraju, ukazano je na mjere koje bi mogle doprinijeti smanjenju broja ukinutih prvostepenih rješenja.

Ključne riječi: privremene mjere osiguranja, sadržaj rješenja o privremenim mjerama osiguranja, bitne povrede odredaba krivičnog postupka, nerazumljivost izreke, nedostatak razloga o odlučnim činjenicama, pravična ravnoteža

Summary: The achievement of the goal of temporary measures for securing a forfeiture of proceeds gained from the commission of criminal offences is conditioned by the quality of legal provisions regulating this institute, as well as by the manner of their application in judicial practice. In the Federation of Bosnia and Herzegovina, temporary security measures are primarily regulated by the Law on Forfeiture of Illegally Acquired Property through Criminal Offence. As an increase in the number of revoked decisions on the imposition or extension of these temporary security measures has been observed in judicial practice, an analysis of the reasons for revoking these decisions was

Ljiljana FILIPOVIĆ,

PRIVREMENE MJERE OSIGURANJA ODUZIMANJA IMOVINSKE KORISTI
PRIBAVLJENE KRIVIČNIM DJELOM U PRAKSI VRHOVNOG SUDA
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE (27-44)

conducted. This paper first provides a brief overview of the most significant stances of the Supreme Court of the Federation of Bosnia and Herzegovina concerning these temporary security measures taken during the initial period of applying the aforementioned law. subsequently, it presents the results of the analysis of decisions made by the Supreme Court of the Federation during 2024 and 2025 following appeals filed against first-instance rulings on temporary security measures, along with the most common reasons for their revocation. Finally, measures that could contribute to reducing the number of revoked first-instance rulings are discussed.

Keywords: *temporary security measures, content of rulings on temporary security measures, essential violations of criminal procedure provisions, incomprehensibility of the ruling, lack of reasoning regarding decisive facts, fair balance.*

I. Uvod

Privremene mjere osiguranja oduzimanja imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom, iako mogu služiti tom cilju i u tzv. posebnom postupku koji se vodi kada postoji osnovana sumnja da je učinjenjem krivičnog djela pribavljena imovinska korist, a nisu ispunjeni uvjeti za vođenje krivičnog postupka zbog zakonom određenih razloga,¹ te, iako se mogu odrediti i nakon okončanja krivičnog postupka², krivičnoprocesni su institut koji se primjenjuje, prije svega, u toku krivičnog postupka. Njegova je namjena osigurati ostvarenje jednog od osnovnih načela krivičnog prava, onoga da niko ne može zadržati imovinsku korist pribavljenu krivičnim djelom³.

Osim što služi osiguranju izvršenja eventualne odluke suda kojom se u presudi izriče mjera oduzimanja imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom, ovaj institut proizvodi i jedan poseban učinak. Njegova uspješna primjena u toku krivičnog postupka, doprinosi uvjerljivosti presude. Presudom izrečena odluka o mjeri oduzimanja imovinske koristi, ukoliko je njeno

¹ Član 5. stav 1, Zakona o oduzimanju nezakonito stečene imovine krivičnim djelom (Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine, broj 71/2014), u daljem tekstu: ZONSIKD

² Član 17. stav 1. ZONSKD-a

³ Član 114. stav 1. Krivičnog zakon Federacije Bosne i Hercegovine (Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine, broj 36/03, 37/03, 21/04, 69/04, 18/05, 42/10, 42/11, 59/14, 76/14, 46/16 i 75/17).

izvršenje osigurano privremenim mjerama, biće primljena od stranaka i javnosti kao stvarno primjenjiva.⁴

Ostvarenje ovih ciljeva privremenih mjera osiguranja oduzimanja imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom uslovljeno je kvalitetom zakonskih rješenja koja se odnose na ovaj institut, ali i načinom njihove primjene u sudskoj praksi.

Budući da se privremene mjere osiguranja određuju na osnovu prijedloga tužitelja, kvalitet tih prijedloga i njihovih priloga može doprinijeti pravilnosti i zakonitosti odluka o određivanju privremenih mjera osiguranja.

U Federaciji Bosne i Hercegovine privremene mjere osiguranja oduzimanja imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom su primarno regulirane Zakonom o oduzimanju nezakonito stečene imovine krivičnim djelom (u daljem tekstu: ZONSIKD)⁵. Međutim, ove mjere su regulirane i Zakonom o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: ZKP FBiH) čije se odredbe o privremenim mjerama osiguranja oduzimanja imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom primjenjuju samo ako ZONSIKD-om nije drukčije propisano.⁶

Kako se ZONSIKD primjenjuje samo u postupcima za oduzimanje imovinske koristi pribavljene krivičnim djelima propisanim KZ FBiH za koja se može izreći kazna zatvora od tri godine ili teža kazna, jasno je da nije isključena primjena odredaba ZKP FBiH u odnosu na druga krivična djela. Stoga, uz činjenicu da su ZKP-om FBiH na drugačiji način propisane privremene mjere osiguranja, nameće se pitanje opravdanosti postojanja dva različita režima određivanja privremenih mjera osiguranja oduzimanja imovinske koristi pribavljene krivičnim djelima.

Ovaj rad baviće se sudskom praksom određivanja privremenih mjera osiguranja po odredbama ZONSIKD-a budući da je to preovlađujući način određivanja privremenih mjera osiguranja.

II. Osnovne karakteristike postupka određivanja privremenih mjera osiguranja u praksi Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine

ZONSIKD je u naše krivičnoprocesno pravo uveo novi koncept privremenih mjera osiguranja oduzimanja imovinske koristi pribavljene

⁴ Mišljenje broj 11. Konsultativnog vijeća evropskih sudija.

⁵ Zakon o oduzimanju nezakonito stečene imovine krivičnim djelom, Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine, broj 71/2014

⁶ Član 1. stav 3. ZONSIKD.

Ljiljana FILIPOVIĆ,

PRIVREMENE MJERE OSIGURANJA ODUZIMANJA IMOVINSKE KORISTI
PRIBAVLJENE KRIVIČNIM DJELOM U PRAKSI VRHOVNOG SUDA
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE (27-44)

krivičnim djelom. Njegove osnovne karakteristike su: postojanje prijedloga tužitelja kao nužan uvjet za određivanje privremenih mjera osiguranja, određivanje osumnjičene, optužene i povezane osobe kao protivnika predlagača, određivanje pojma povezane osobe, postojanje sumnje da je učinjenjem krivičnog djela pribavljena imovinska korist kao osnovni uvjet za određivanje privremenih mjera osiguranja, uvođenje oborive zakonske pretpostavke o postojanju opasnosti da potraživanje FBiH u pogledu oduzimanja imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom neće moći biti ostvareno ili da će njegovo ostvarivanje biti otežano ako privremena mjera ne bude određena, mogućnost određivanja privremenih mjera osiguranja i prije nego što je osumnjičenom, optuženom ili povezanoj osobi omogućeno da se izjasni o prijedlogu tužitelja za određivanje mjera osiguranja, utvrđivanje funkcionalne nadležnosti za određivanje privremenih mjera osiguranja na način koji se ne podudara u potpunosti s funkcionalnom nadležnošću odnosno sastavom suda u određenim fazama krivičnog postupka, propisivanje da rješenje o određivanju privremenih mjera osiguranja mora sadržavati i tačno vrijeme na koje je privremena mjera određena, ali i nepropisivanje da je za produženje trajanja privremenih mjera potreban prijedlog tužitelja, te određenje da sud, u zavisnosti od ishoda krivičnog postupka, donosi rješenje o produženju privremene mjere ili rješenje o ukidanju privremene mjere.

Vrhovni sud FBiH je ubrzo nakon početka primjene ZONSIKD-a, u skladu sa hitnim karakterom postupka izricanja privremenih mjera osiguranja, došao u situaciju da u žalbenom postupku cijeni pravilnost i zakonitost izrečenih mjera osiguranja. To je doprinijelo ranom zauzimanju stavova o ključnim elementima novog koncepta privremenih mjera osiguranja, te, posebno, o nužnoj sadržini rješenja o određivanju privremenih mjera osiguranja (izreke i obrazloženja).

Tako, slijedom odredbe prema kojoj, u cilju osiguranja imovinske koristi za koju se sumnja da je pribavljena krivičnim djelom, tužitelj može u toku ili nakon okončanja krivičnog postupka predložiti osiguranje bilo kojom privremenom mjerom kojom se najefikasnije može postići svrha osiguranja⁷, Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Vrhovni sud FBiH) je zauzeo stav da je sud u rješenju o određivanju privremenih mjera osiguranja dužan navesti razloge na osnovu kojih je utvrdio postojanje sumnje da je učinjenjem krivičnog djela pribavljena imovinska korist.

⁷ Član 17. stav 1. ZONSIKD.

Kao što je rečeno, jedna od osnovnih karakteristika postupka određivanja privremenih mjera osiguranja oduzimanja imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom, propisanog ZONSIKD-om, je postojanje zakonske pretpostavke o postojanju opasnosti da potraživanja Federacije BiH u pogledu oduzimanja imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom neće moći biti ostvarena ili da će njihova ostvarenja biti otežana ako privremena mjera ne bude određena. Vrlo brzo nakon početka primjene te zakonske pretpostavke, postavilo se pitanje njene usklađenosti sa članom 6. stav 2. Evropske konvencije o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda (u daljem tekstu: EKLJP). Budući da je Evropski sud za ljudska prava (u daljem tekstu: ESLJP) iznio stav da EKLJP, u načelu, ne zabranjuje činjenične i pravne pretpostavke, ali da su države članice dužne da takve pretpostavke postave unutar razumnih ograničenja koja uzimaju u obzir ulog koji je u pitanju i održavaju prava odbrane, Vrhovni sud FBiH je u svojoj praksi slijedio taj stav imajući u vidu da rješenja o određivanju privremenih mjera osiguranja po svojoj prirodi predstavljaju privremene odluke, da ih protivnici osiguranja mogu osporavati žalbom, ali i predlagati njihovo ukidanje i prije isteka roka na koji su privremene mjere određene. U jednoj svojoj odluci, Vrhovni sud FBiH je iznio sljedeće razloge: "Odredba člana 16. stav 1. Zakona o oduzimanju nezakonito stečene imovine krivičnim djelom propisuje da se u postupku osiguranja privremenom mjerom pretpostavlja postojanje opasnosti da potraživanje Federacije BiH u pogledu oduzimanja imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom neće moći biti ostvareno ili da će njihovo ostvarenje biti otežano ako privremena mjera ne bude određena. Dakle, u smislu ove zakonske odredbe, ta opasnost se pretpostavlja i ne traži se utvrđivanje postojanja te opasnosti. U ovoj fazi postupka je cilj obezbijediti oduzimanje imovinske koristi tako da imovina ne bude predmet raspolaganja u toku postupka i time osujećeno ili otežano namirenje potraživanja Federacije BiH. Predložene mjere su privremenog karaktera i one su nužno sredstvo u ovoj vrsti postupka... Stoga se neosnovano žalbom prvostepeno rješenje pobija tvrdnjom da prvostepeni sud nije iznio dokaze na osnovu kojih je utvrdio postojanje te opasnosti. Međutim, to ne znači da optuženi nema pravo osporavati tu zakonsku pretpostavku. U ovom slučaju, u žalbi nisu navedene konkretne okolnosti koje opovrgavaju tu zakonsku pretpostavku nego je samo paušalno navedeno da optuženi nema namjeru da raspoláže svojom imovinom."

Pažnju i veliko osporavanje u praksi izazvalo je i zakonsko rješenje prema kojem je moguće odrediti privremene mjere osiguranja i prije nego što je osumnjičenom, optuženom ili povezanoj osobi omogućeno da se izjasni o

Ljiljana FILIPOVIĆ,

PRIVREMENE MJERE OSIGURANJA ODUZIMANJA IMOVINSKE KORISTI
PRIBAVLJENE KRIVIČNIM DJELOM U PRAKSI VRHOVNOG SUDA
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE (27-44)

prijedlogu tužitelja za određivanje mjere osiguranja.⁸ Postavilo se, naime, pitanje da li je to zakonsko rješenje protivno članu 6. stav 1. EKLJP jer ne osigurava kontradiktornost u postupku određivanja privremenih mjera osiguranja. Vrhovni sud FBiH je zauzeo stav da takvo zakonsko rješenje nije protivno odredbi člana 6. stav 1. EKLJP, uz sljedeću argumentaciju: "... u članu 16. stav 2. ovog zakona je propisano da se osiguranje iz stava 1. te odredbe (kojom se reguliše postupak osiguranja privremenom mjerom) može odrediti i prije nego što je osumnjičenom, optuženom ili povezanom licu omogućeno da se izjasni o prijedlogu tužitelja za određivanje mjera osiguranja. Dakle, ova zakonska odredba je izričita u pogledu postupanja suda u postupku odlučivanja o prijedlogu za određivanje privremene mjere osiguranja i sudu omogućava donošenje rješenja i prije nego što je optuženom omogućeno da se izjasni o podnesenom prijedlogu. Navedeni zakon, također, i optuženom osigurava mogućnost zaštite svojih prava u ovom postupku izjavljivanjem žalbe na rješenje, u skladu sa članom 17. stav 6. Zakona. Odbrana optuženog je izjavljivanjem žalbe na rješenje iskoristila tu svoju zakonsku mogućnost, dok iz stanja spisa kao i navoda žalbe slijedi da je odbrana optuženog u pripremi žalbe izvršila uvid i u prijedlog tužitelja. S obzirom na navedeno, ne mogu se prihvatiti osnovanim navodi u žalbi da je zbog toga što optuženom nije dostavljen prijedlog na odgovor, optuženi doveden u otežanu poziciju i da se naknadnim uvidom u prijedlog tužitelja ne može konvalidirati to što optuženom nije pružena mogućnost da se izjasni o prijedlogu prije nego je sud o istom donio odluku. Takvo postupanje prvostepenog suda utemeljeno je u odredbi člana 16. stav 2. Zakona o oduzimanju nezakonito stečene imovine krivičnim djelom, pa donošenjem pobijanog rješenja optuženom nisu povrijeđena prava na koja se ukazuje u žalbi. Pri tome, potrebno je imati u vidu da postupak osiguranja oduzimanja imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom nema karakter postupka odlučivanja o krivičnoj optužbi protiv optuženog u smislu člana 6. stav 1. Evropske konvencije o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda nego mu se privremeno zabranjuje raspolaganje imovinom."⁹

Kako privremene mjere osiguranja oduzimanja imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom predstavljaju ograničenje prava na imovinu iz člana 1 Protokola 1 uz EKLJP, pri njihovoj primjeni postavilo se i pitanje ispunjenosti uvjeta za ograničenje prava korišćenja imovine koje propisuje ta

⁸ Član 16. stav 2. ZONSIKD.

⁹ Rješenje Vrhovnog suda FBiH, broj 09 0 K 023702 16 Kž 9 od 13.07.2016. godine.

Ljiljana FILIPOVIĆ,

PRIVREMENE MJERE OSIGURANJA ODUZIMANJA IMOVINSKE KORISTI
PRIBAVLJENE KRIVIČNIM DJELOM U PRAKSI VRHOVNOG SUDA
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE (27-44)

odredba EKLJP. Za razliku od uvjete koji se odnose na propisanost zakonom takvih mjera ograničenja i postojanje legitimnog cilja, koji su u žalbama vrlo rijetko osporavani, neophodnost odnosno nužnost tih mjera je vrlo često osporavana u žalbama. To osporavanje svodilo se na pitanje postojanja „pravične ravnoteže“ između cilja koji se želi njima postići i mjere ograničenja prava korišćenja imovine koje se nameće privremenim mjerama osiguranja. ESLJP je u više svojih odluka zauzeo stav da mora postojati srazmjera između vrijednosti imovinske koristi navodno pribavljene krivičnim djelom i vrijednosti imovine koja je predmet privremenih mjera osiguranja. U poznatoj odluci Džinić protiv Hrvatske, ESLJP je naglasio: “Sud ponavlja kako se blokada imovine za potrebe pravnog postupka obično odnosi na nadzor nad upotrebom vlasništva, što spada u doseg drugog stavka članka 1. Protokola br. 1. uz Konvenciju... S obzirom na utvrđenje da takva mjera spada u doseg drugog stavka članka 1. Protokola br. 1, Sud mora utvrditi je li mjera bila zakonita i „u skladu s općim interesom”, te je li postojao razuman odnos razmjernosti između korištenih sredstava i cilja koji se želi ostvariti...”¹⁰

Vrhovni sud FBiH u svojoj praksi takođe zahtijeva utvrđenje postojanja srazmjera između vrijednosti imovinske koristi navodno pribavljene krivičnom djelom i vrijednosti imovine koja je predmet privremenih mjera osiguranja: “Osnovano u žalbi branilac optužene prigovara i to da pobijano rješenje ne sadrži obrazloženje u pogledu srazmjernosti između visine imovinske koristi koja je navodno pribavljena izvršenjem krivičnog djela i vrijednosti imovine koja je predmet osiguranja privremenom mjerom, odnosno da se iz pobijanog rješenja ne vidi kolika je vrijednost imovine, koja se ograničava, čime ukazuje na bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH. Naime, iz sadržine prijedloga kantonalnog tužilaštva ... za produženje i određivanje privremene mjere osiguranja imovinske koristi ... od 27.02.2017. godine proizlazi da je u odnosu na optuženu predloženo produženje mjere osiguranja, zabranom otuđenja i opterećenja nekretnine ..., površine od 72,00 m2 upisane u KPU poduložak broj ..., ... KPU Centar, broj parcele ... Međutim, iz izreke pobijanog rješenja se ne vidi koja je vrijednost te imovine niti koja je vrijednost imovinske koristi koja je navodno pribavljena krivičnim djelom. Slijedom toga u konkretnom slučaju nije moguće ni utvrditi kolika je ukupna vrijednost imovine koja je predmet mjere osiguranja, u odnosu na ukupnu vrijednost imovinske koristi

¹⁰ Presuda ESLJP Džinić protiv Hrvatske od 17.05.2016., § 60. i 62., zahtjev broj 38359/13.

pribavljene krivičnim djelom, a time se ne može ni ocijeniti da li je određivanjem/produženjem mjere osiguranja u pobijanom rješenju, stavljen preveliki teret na optuženu, odnosno da li je na štetu optužene povrijeđen princip srazmjernosti.”

Još i prije ove odluke, Vrhovni sud FBiH se precizno odredio o obaveznoj sadržini izreke rješenja o određivanju privremenih mjera osiguranja kao pretpostavci ocjene srazmjernosti između visine imovinske koristi navodno pribavljene krivičnim djelom i vrijednosti imovine koja je predmet osiguranja: “Najprije, iz izreke pobijanog rješenja slijedi da u njoj nije navedena visina imovinske koristi koja se osigurava privremenom mjerom. Također, izreka pobijanog rješenja, ne sadrži podatke o vlasništvu nekretnina ... kao ni na čije ime je zakupljen sef broj 405 u ... bank ... u Sarajevu. Istim rješenjem određene su zabrane isplata novčanih sredstava sa računa kod odgovarajućih banaka dok u izreci rješenja nije navedena vrijednost za koju je određena privremena mjera, kako to propisuje odredba člana 17. stav 2. tačka e) Zakona o oduzimanju nezakonito stečene imovine krivičnim djelom... Obzirom na naprijed navedene nedostatke u izreci ... pobijanog rješenja osnovano se žalbom branitelja optuženog ukazuje da je izreka pobijanog rješenja nerazumljiva ..., te da je time učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH.”¹¹

Kao sporno postavilo se i pitanje koja imovina može biti predmet osiguranja oduzimanja imovinske koristi – da li samo ona koja je upravo u tom obliku stečena krivičnim djelom ili bilo koja imovina učinitelja. Vrhovni sud FBiH se i o tome izjasnio: “... u konkretnom slučaju (se) radi o postupku osiguranja oduzimanja imovinske koristi koji se provodi u skladu sa odredbama Glave II, Odjeljak D. Zakona o oduzimanju nezakonito stečene imovine krivičnim djelom. Taj odjeljak nosi naziv – Osiguranje oduzimanja imovinske koristi. Dakle, ne radi se o osiguranju oduzimanja imovine neposredno stečene krivičnom djelom nego o osiguranju oduzimanja imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom. Prema članu 115. stav 1. KZ FBiH, kojim se regulišu načini oduzimanja imovinske koristi pribavljene krivičnom djelom, učinitelju će se oduzeti novac, predmeti od vrijednosti i svaka druga imovinska korist koja je pribavljena krivičnim djelom, a, ako oduzimanje nije moguće, učinitelj će se obavezati na isplatu novčanog iznosa srazmjernog pribavljenoj imovinskoj koristi. Stoga se, po ocjeni ovog suda, osiguranje oduzimanja imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom može

¹¹ Rješenje Vrhovnog suda FBiH, broj 09 0 K 023702 16 Kž 9 od 13.07.2016. godine.

vršiti i nad imovinom koja bi mogla poslužiti za ovaj drugi zakonom propisani način oduzimanja imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom. Smisao navedenih zakonskih odredaba je da se u ovoj fazi postupka, kada postoji sumnja da je krivičnim djelom pribavljena imovinska korist, obezbijedi imovina kako ne bi bila predmet raspolaganja u toku postupka i time osujećeno ili otežano oduzimanje imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom. Iz tog razloga je, po ocjeni ovog suda, neutemeljen stav koji se iznosi u žalbi branitelja optuženog da se mjere osiguranja mogu odrediti samo u odnosu na imovinu koja je neposredno pribavljena krivičnim djelom.”

ZONSIKD-om je propisano da su protivnici predlagača odnosno osobe (fizičke ili pravne) kojima se izriču privremene mjere osiguranja: optuženi i povezana osoba¹², te je određeno i značenje pojma „povezana osoba“ odnosno ko se može smatrati povezanom osobom¹³. Vrhovni sud FBiH je već u početnom periodu primjene ovog zakona jasno i određeno naznačio da u slučaju određivanja privremenih mjera osiguranja povezanoj osobi u obrazloženju rješenja moraju biti navedeni razlozi na osnovu kojih je sud zaključio da određena osoba ima svojstvo povezane osobe: „... iz obrazloženja pobijanog rješenja slijedi da ono ne sadrži nikakve razloge o tome na osnovu čega je naređeno da se blokira sef na ime majke optuženog. Naime, pobijano rješenje ne sadrži razloge da li se majka može smatrati povezanom osobom u skladu sa članom 4. stav 1. tačka d) Zakona o oduzimanju nezakonito stečene imovine krivičnim djelom. To se isto odnosi i na mjere koje su određene u pogledu imovine određenih pravnih osoba. Obzirom na naprijed navedene nedostatke u ... obrazloženju pobijanog rješenja osnovano se žalbom branitelja optuženog ukazuje da ... prvostepeni sud nije dao razloge o odlučnim činjenicama, te da je time učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH.”¹⁴

Iako su, dakle, u odlukama Vrhovnog suda FBiH već na početku primjene ZONSIKD-a bili zauzeti sasvim određeni stavovi o ključnim pitanjima postupka određivanja privremenih mjera osiguranja, u posljednje vrijeme uočen je značajan porast broja uvaženih žalbi izjavljenih protiv rješenja o određivanju ili produžavanju privremenih mjera osiguranja i, slijedom toga, ukinutih prvostepenih rješenja.

¹² Član 4. stav 1. tačka g) ZONSIKD.

¹³ Član 4. stav 1. tačka d) ZONSIKD.

¹⁴ Rješenje Vrhovnog suda FBiH, broj 09 0 K 023702 16 Kž 9 od 13.07.2016. godine.

III. Razlozi ukidanja prvostepenih rješenja o određivanju i produžavanju privremenih mjera osiguranja

Povećanje udjela ukinutih prvostepenih odluka u drugostepenom postupku zaslužuje odgovarajuću pažnju, pogotovo s obzirom na značaj ovih mjera za efikasan odgovor na krivična djela organiziranog kriminala i korupcije.

Iz tog razloga, za potrebe ovog rada, a i mogućeg doprinosa povećanju kvaliteta prvostepenih rješenja o određivanju i produžavanju privremenih mjera osiguranja, izvršena je analiza svih odluka Vrhovnog suda FBiH, donesenih u 2024. i 2025. godini u postupku odlučivanja o žalbama izjavljenim protiv prvostepenih rješenja o privremenim mjerama osiguranja.

Predmet analize su bile 43 odluke, od kojih je 31 bila iz 2024. godine, a 12 iz 2025. godine.

Od analiziranih ukupno 43 odluka Vrhovnog suda FBiH, 34 su bile odluke kojima je uvažavanjem žalbi ukinuto prvostepeno rješenje i predmet vraćen prvostepenom sudu na ponovno odlučivanje, a devet su bile odluke kojima su žalbe odbijene kao neosnovane.

Procentualno, ukinuto je 79% prvostepenih rješenja o određivanju i produžavanju privremenih mjera osiguranja.

Od 34 ukinutih prvostepenih rješenja, samo četiri je ukinuto zbog pogrešno ili nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja a 30 zbog bitnih povreda odredaba krivičnog postupka. Ono što izaziva još veću zabrinutost je podatak da je u pretežnom broju slučajeva utvrđeno učinjenje dvije ili više bitnih povreda odredaba krivičnog postupka.

Što se tiče bitnih povreda odredaba krivičnog postupka, preovladava bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačke k) ZKP FBiH (nerazumljivost izreke rješenja, protivrječnost između izreke i obrazloženja i nedostatak razloga o odlučnim činjenicama), ali su konstatirane i bitne povrede odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka d) ZKP FBiH (povreda prava na odbranu) i iz člana 312. stav 2. u vezi sa članom 15. ZKP FBiH (povreda odredbe o jednakosti u postupanju koja je bila ili je mogla biti od utjecaja za donošenje pravilne i zakonite odluke).

Analizom je utvrđeno da bitne povrede odredaba krivičnog postupka koje se tiču nedostataka u izreci i obrazloženju rješenja uglavnom odnose na pitanja o kojima je Vrhovni sud FBiH davno zauzeo stavove i učinio ih dostupnim na razne načine (putem redovnog Biltena sudske prakse Vrhovnog suda FBiH, portala sudske prakse, redovnih seminara o praksi Vrhovnog suda FBiH...).

Međutim, uočeni su i neki novi nedostaci u rješenjima prvostepenih sudova i postupku koji im je prethodio.

Tako je u tri predmeta konstatirano da u izreci prvostepenog rješenja nije navedeno kome se izriče privremena mjera osiguranja. U jednom od tih predmeta, Vrhovni sud FBiH je naveo: „Predlagač osiguranja prema odredbi člana 4. stav 1. tačka f) ovog zakona je tužitelj, a protivnik osiguranja prema tački g) iste zakonske odredbe osumnjičeni, optuženi i povezana osoba. Dakle ... privremene mjere osiguranja se mogu odrediti prema osumnjičenoj odnosno optuženoj osobi (fizičkoj ili pravnoj osobi) ili prema povezanoj osobi (fizičkoj ili pravnoj osobi) i rješenje o određivanju privremenih mjera, mora sadržavati jasnu naznaku, kome se izriče privremena mjera osiguranja i u kom svojstvu, te koje privremene mjere u cilju osiguranja imovinske koristi za koju se sumnja da je probavljena krivičnim djelom, se izriču. Osim toga, samo u tom slučaju, jer od svojstva osobe kojoj se izriču mjere osiguranja zavisi i ocjena da li su ispunjeni uvjeti za njihovo izricanje, može se ispitati, da li su bili ispunjeni uvjeti za određivanje privremenih mjera osiguranja prema određenoj osobi. Stoga, ukoliko izreka rješenja ne sadrži izričito određenje, koje privremene mjere u cilju osiguranja imovinske koristi se izriču, kojim osobama (fizičkim ili pravnim) i u kojem svojstvu se izriču privremene mjere osiguranja, izreka tog rješenja je nerazumljiva. Pobijano rješenje, kako to proizilazi iz izreke rješenja, ne sadrži izričitu naznaku, kojim osobama (fizičkim ili pravnim) se izriču privremene mjere osiguranja i u kojem svojstvu, te koje privremene mjere u cilju osiguranja imovinske koristi se izriču, nego samo naznaku šta je predmet osiguranja. Stoga, usljed navedenih propusta prvostepenog suda, pobijanim rješenjem je učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH na koju se osnovano ukazuje u žalbama, jer je izreka rješenja nerazumljiva.“¹⁵

U tri predmeta nedostajali su razlozi na osnovu kojih je sud utvrdio postojanje sumnje da je osumnjičena odnosno optužena osoba učinila krivično djelo kojim je pribavljena imovinska korist, a što je osnovni uvjet za izricanje privremenih mjera osiguranja. Ispitujući osnovanost žalbenog navoda kojim se to tvrdilo, Vrhovni sud FBiH je u jednom od tih predmeta naveo: „... tačni su navodi branitelja optužene S.J. da je prvostepeni sud na stranici 35. pobijanog rješenja naveo da postoji osnovana sumnja da su optuženi J.J., D.H., E.H., E.D., H.Z. i H.Z. počinili krivična djela koja im se stavljaju na teret potvrđenom optužnicom i da u ovom dijelu obrazloženja pobijanog rješenja

¹⁵ Rješenje Vrhovnog suda FBiH, broj 09 0 K 042084 24 Kž 10 od 12.03.2024. godine.

Ljiljana FILIPOVIĆ,

PRIVREMENE MJERE OSIGURANJA ODUZIMANJA IMOVINSKE KORISTI
PRIBAVLJENE KRIVIČNIM DJELOM U PRAKSI VRHOVNOG SUDA
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE (27-44)

prvostepeni sud nije naveo da postoji sumnja da je optužena S.J. počinila krivična djela za koja je optužena. Osim toga, prvostepeni sud je na stranici 88., predzadnji pasus, naveo da postoji osnovana sumnja da su optuženi Z.B., E.D., A.M., D.H., J.J., S.J., M.B., E.H., E.M. i A.B.A. bili direktno uključeni u nelegalne poslove grupe za organizirani kriminal i sa njima povezane finansijske transakcije i da predmetna novčana sredstva čije se blokiranje traži mogu predstavljati sredstva osiguranja namirenja imovinske koristi stečene krivičnim djelima počinjenim od strane te organizirane grupe, ali u obrazloženju pobijanog rješenja, kako se to osnovano ukazuje žalbom branitelja optužene S.J., nisu navedeni razlozi o konkretnim radnjama optužene S.J. iz kojih proizilazi zaključak o postojanju sumnje da je optužena učinila krivično djelo za koje je optužena, pa stoga pobijano rješenje nema razloga o tim odlučnim činjenicama i učinjena je bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH.“

Nerazumljivost izreke rješenja o određivanju ili produžavanju privremenih mjera osiguranja usljed nedostatka podatka o visini imovinske koristi navodno pribavljene krivičnim djelom čije se oduzimanje osigurava privremenim mjerama i podatka o vrijednosti imovine koja je predmet osiguranja konstatirano je u osam predmeta. U vezi s tim propustom ili neovisno od toga, nedostatak razloga na osnovu kojih je sud utvrdio proporcionalnost između visine imovinske koristi čije se oduzimanje osigurava i vrijednosti imovine koja je predmet privremene mjere osiguranja, konstatirano je u 10 predmeta. Tako je Vrhovni sud FBiH našao osnovanim žalbene navode da je izreka rješenja nerazumljiva i da rješenje ne sadrži razloge o odlučnim činjenicama te da je time učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH kada „niti u izreci pobijanog rješenja, niti u njenom obrazloženju, nije navedeno koja je to visina imovinske koristi koja se osigurava privremenom mjerom, jer je navod u obrazloženju rješenja „u većem iznosu“ sasvim neodređen i paušalan, zbog čega nisu dati stvarni razlozi o proporcionalnosti imovine koja se osigurava privremenom mjerom osiguranja u odnosu na visinu imovinske koristi za koju se sumnja da je pribavljena krivičnim djelom. Zbog navedenih propusta, ne može se ispitati osnovanost žalbenih tvrdnji branitelja osumnjičenog da je pobijanim rješenjem povrijeđen princip proporcionalnosti i da je osumnjičenom u pogledu prava na imovinu stavljen prevelik teret.“ Međutim, u slučaju kada je u izreci rješenja o određivanju privremenih mjera osiguranja navedeno da se one izriču u cilju osiguranja oduzimanja imovinske koristi za koju se sumnja da je pribavljena krivičnim djelom u iznosu od oko 3.000.000,00 KM, Vrhovni sud FBiH je

Ljiljana FILIPOVIĆ,

PRIVREMENE MJERE OSIGURANJA ODUZIMANJA IMOVINSKE KORISTI
PRIBAVLJENE KRIVIČNIM DJELOM U PRAKSI VRHOVNOG SUDA
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE (27-44)

ocijenio neosnovanim žalbeni navod da je takva izreka nerazumljiva: „... potrebno je istaknuti da izreka rješenja nije nerazumljiva samo zato što u njoj nije naveden tačan iznos imovinske koristi koji se osigurava tim rješenjem, budući da se konačna visina tog iznosa utvrđuje u toku krivičnog postupka. Stoga, iako u izreci pobijanog rješenja nije naveden tačan iznos imovinske koristi koji se osigurava tim rješenjem, to samo po sebi ne znači da se ne može ispitati proporcionalnost određenih privremenih mjera u odnosu na označeni iznos imovinske koristi u izreci rješenja.“

U šest predmeta prvostepeni sud nije naveo razloge zbog kojih smatra da se svrha privremenih mjera ne može ostvariti primjenom blažih mjera od onih izrečenih prvostepenim rješenjem odnosno zašto su izrečene privremene mjere nužne za zaštitu opšteg interesa. Privremene mjere osiguranja oduzimanja imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom predstavljaju ograničenje prava na neometano uživanje svoje imovine. Iako predviđene zakonom i u skladu s opštim interesom, one neće predstavljati kršenje prava na imovinu samo ako su nužna mjera. Stoga kada je riječ o privremenim mjerama osiguranja koje se sastoje, na primjer, u privremenom oduzimanju pokretnih ili nepokretnih stvari protivnika predlagača, rješenje o njihovom izricanju mora sadržavati razloge iz kojih proizlazi da se radi o nužnoj mjeri radi osiguranja oduzimanja imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom. Ili, kako je to navedeno u odluci Vrhovnog suda FBiH, „... osnovan je i žalbeni prigovor branitelja osumnjičenog kojim ukazuje na nedostatak razloga o odlučnim činjenicama jer je izostala ocjena mogućnosti primjene blaže privremene mjere osiguranja imovinske koristi prema osumnjičenom I.H., a koja privremena mjera pored zabrane otuđenja i opterećenja nekretnine uključuje i njenu predaju na čuvanje i upravljanje Federalnoj agenciji za upravljanje oduzetom imovinom. Naime, ... odredba člana 17. stav 1. i stav 2. tačka a) istog Zakona¹⁶ propisuje oblike privremenih mjera osiguranja koji se mogu primijeniti u odnosu na osiguranje imovinske koristi iz stava 1. (zabrana otuđenja i opterećenja nekretnine ili stvarnih prava upisanih na nekretnini, uz zabilježbu zabrane u zemljišnim knjigama, oduzimanjem nekretnine i njenim povjeravanjem na čuvanje i upravljanje Federalnoj agenciji za upravljanje oduzetom imovinom). Iz prethodno navedenih odredaba proizlazi obaveza suda da u slučajevima kada postoje oblici privremenih mjera osiguranja koji predstavljaju blaži oblik ograničenja prava na mirno uživanje imovine, u rješenju o određivanju privremenih mjera osiguranja navede razloge zbog

¹⁶ Misli se na ZONSIKD.

Ljiljana FILIPOVIĆ,

PRIVREMENE MJERE OSIGURANJA ODUZIMANJA IMOVINSKE KORISTI
PRIBAVLJENE KRIVIČNIM DJELOM U PRAKSI VRHOVNOG SUDA
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE (27-44)

kojih smatra da je određivanje težih privremenih mjera osiguranja bilo neophodno. U konkretnom slučaju pobijano rješenje ne sadrži razloge o tome zbog čega sud nalazi da se samo mjerama zabrane otuđenja i opterećenja nekretnine ili stvarnih prava upisanih na nekretnini, uz zabilježbu zabrane u zemljišnim knjigama, ne može ostvariti svrha osiguranja, odnosno razloge o tome zbog čega je neophodno primijeniti i mjeru oduzimanja nekretnine i njenog povjeravanja na čuvanje i upravljanje Federalnoj agenciji za upravljanje oduzetom imovinom, pa slijedi da su izostali razlozi o toj odlučnoj činjenici. Na taj način je učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH, na što je opravdano ukazano u žalbi branitelja osumnjičenog.¹⁷

U 4 predmeta u kojima su privremene mjere osiguranja izrečene povezanim osobama (fizičkim ili pravnim), prvostepeni sud nije naveo razloge na osnovu kojih je utvrdio da se radi o povezanim osobama u smislu člana 4. stav 1. tačka d) ZONSIKD-a. Konkretnije, u rješenjima su nedostajali razlozi o tome kako je sud utvrdio da je izvršen prenos imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom na povezanu osobu ili kako je utvrdio da to prenošenje nije bilo u dobroj vjeri.

Nedostatak razloga o drugim odlučnim činjenicama utvrđen je u 16 slučajeva. Tako je, primjera radi, u jednoj odluci Vrhovni sud FBiH zaključio: „Također, osnovano se žalbom branitelja ukazuje da se prvostepeni sud nije uopće očitovao o tome, da li su uplatom iznosa od iznosa od 827.773,60 KM po osnovu utvrđenih dodatnih poreznih obaveza, na koji se u pobijanom rješenju poziva, izmirene porezne obaveze osumnjičenih za koje se isti terete, i u cijelosti namireno potraživanje Federacije BiH, odnosno da li je izvršenjem krivičnog djela Porezna utaja iz člana 273. stav. 3. u vezi sa stavom 1. KZ FBiH za koje se protiv osumnjičenih vodi istraga, pribavljena imovinska korist i visina te imovinske koristi koja privremenom mjerom treba biti osigurana, niti je dao razloge u pogledu vrijednosti imovine osumnjičenih E.M. i M.B. koja je predmet osiguranja privremenom mjerom, a što je sve bilo neophodno navesti s aspekta načela proporcionalnosti. Zbog navedenih propusta, ne može se ispitati ni osnovanost žalbenih tvrdnji branitelja da nisu postojali zakonski uvjeti za donošenje pobijanog rješenja, iz razloga što su porezne obaveze od strane osumnjičenih izmirene i da nema imovinske koristi nastale izvršenjem krivičnog djela za koje se terete osumnjičeni, a dalje, niti osnovanost žalbenih tvrdnji da je pobijanim rješenjem povrijeđen princip proporcionalnosti i

¹⁷ Rješenje Vrhovnog suda FBiH, broj 09 0 K 042084 24 Kž 14 od 25.07.2024. godine.

Ljiljana FILIPOVIĆ,
PRIVREMENE MJERE OSIGURANJA ODUZIMANJA IMOVINSKE KORISTI
PRIBAVLJENE KRIVIČNIM DJELOM U PRAKSI VRHOVNOG SUDA
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE (27-44)

osumnjičenim u pogledu prava na imovinu stavljen prevelik teret. Stoga je ovaj sud ocijenio osnovanim žalbene prigovore branitelja kojima se ukazuje da prvostepeni sud u pobijanom rješenju nije dao razloge o odlučnim činjenicama i da je time učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH.“

Kada je riječ o povredi prava na odbranu, ona je u tri slučaja utvrđena zbog propusta prvostepenog suda da protivniku osiguranja omogući da se izjasni o prijedlogu ili drugom izjašnjenju tužitelja, a u jednom slučaju zbog nepoštivanja drugih procesnih garancija protivnika osiguranja. Slučajevi koji su okvalificirani kao bitne povrede odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 2. u vezi sa članom 15. ZKP FBiH takođe se svode na propust suda da protivniku osiguranja da jednak tretman kao predlagaču. „Iz spisa predmeta proizlazi da je pobijano rješenje doneseno u postupku ponovnog odlučivanja prvostepenog suda, nakon što je rješenjem Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj ... od ... ukinuto rješenje Kantonalnog suda u ... broj ... od ... i predmet vraćen prvostepenom sudu na ponovno odlučivanje, zatim da je ... prvostepeni sud svojim dopisom broj ... od ... zatražio od Kantonalnog tužilaštva ... da dodatno obrazloži status povezanih lica ... te da su slijedom toga postupajuće kantonalne tužiteljice dana ... dostavile sudu „dopunjen prijedlog za privremenu mjeru osiguranja imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom“. Dalje iz spisa predmeta proizlazi da predmetna dopuna prijedloga Kantonalnog tužilaštva ... nije dostavljena punomoćnici povezanih lica radi eventualnog njihovog izjašnjenja... Dakle, kod okolnosti da je prvostepeni sud pobijano rješenje donio u postupku ponovnog odlučivanja o privremenim mjerama osiguranja u odnosu na koje je već izvršena zabilježba u zemljišnim knjigama ... i kada su povezana pravna lica već bila upoznata s obimom i sadržajem privremene mjere koja je prema njima određena, onda ona u tim okolnostima nisu ni mogli preduzeti bilo koju radnju u pogledu raspolaganja svojom imovinom usljed koje bi mjera osiguranja izgubila svoju svrhu. Slijedom navedenog osnovano se u žalbama punomoćnika povezanih lica ukazuje da je prvostepeni sud postupajući na opisani način povrijedio princip jednakosti u postupanju, jer je komunicirajući samo sa jednom strankom, odbrane povezanih lica onemogućio u iznošenju vlastite argumentacije i dokaza relevantnih u predmetnom odlučivanju, na koji način je postupljeno suprotno članu 15. stav 1. ZKP FBiH...“

U jednom predmetu utvrđeno je da prvostepeni sud nije osigurao procesne garancije čije poštivanje prema praksi ESLJP nužno je da ograničenje prava korištenja imovine ne bi predstavljalo povredu člana 1. Protokola 1 uz EKLJP.

Ljiljana FILIPOVIĆ,

PRIVREMENE MJERE OSIGURANJA ODUZIMANJA IMOVINSKE KORISTI
PRIBAVLJENE KRIVIČNIM DJELOM U PRAKSI VRHOVNOG SUDA
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE (27-44)

Vrhovni sud FBiH je zauzeo stav da poštivanje prava iz člana 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju o ljudskim pravima i temeljnim slobodama, podrazumijeva davanje mogućnosti osumnjičenom, optuženom odnosno povezanoj osobi prema kojoj su produžavane privremene mjere osiguranja, da se u razumnom intervalu, na ročištu pred sudom, izjasni o svim činjenicama i dokazima relevantnim za odluku suda o daljem trajanju privremenih mjera osiguranja, u svrhu njihovog efektivnog osporavanja, kao i obavezu suda da cijeni te njihove navode u postupku odlučivanja o daljem trajanju privremenih mjera osiguranja. Oslanjajući se na presudu ESLJP u predmetu Shorazova protiv Malte od 03.03.2022. godine (st. 105., 119., 121. i 123.), na koju se braniteljica optuženog pozvala u žalbi, a u kojoj je ESLJP ukazao da je (u periodu od 2014. do 2021. godine) aplikantici određena i više puta produžena mjera „zamrzavanja“ imovine, a da ona nije saslušana pred sudom tako da je lišena efikasne procesne zaštite protiv proizvoljnog ili nesrazmjernog miješanja što je dovelo do odsustva „pravične ravnoteže“ između zahtjeva općeg interesa i zahtjeva zaštite temeljnih prava pojedinca, odnosno do povrede člana 1. Protokola broj 1 uz EKLJP, Vrhovni sud FBiH je u svom rješenju kojim je uvažena žalba braniteljice i predmet vraćen na ponovno odlučivanje, naveo: „U konkretnom slučaju, optuženom H.H., u periodu od kada mu je određena privremena mjera osiguranja (od 30.08.2018. godine) i kasnije produžavana naprijed navedenim rješenjima, a, kao što je već navedeno, pobijanim rješenjem mu je produžena privremena mjera osiguranja do 29.03.2026. godine, ili do druge odluke suda, prvostepeni sud nikada nije održao ročište i tako osigurao pravo optuženog da se u razumnim vremenskim intervalima izjasni o svim činjenicama i dokazima relevantnim za dalje trajanje privremene mjere osiguranja koja je prema njemu prethodno određena, a u cilju efektivnog osporavanja te mjere tj. kako bi sud cijenio i te navode optuženog u postupku odlučivanja o daljem trajanju privremene mjere osiguranja. Na taj način, optuženom H.H. je uskraćena efikasna procesna zaštita protiv proizvoljnog ili nesrazmjernog miješanja koja proističe iz člana 1. Protokola broj 1 uz EKLJP, čime je dovedena u pitanje „pravična ravnoteža“ odnosno srazmjernost između privremene mjere kojom mu je ograničeno pravo na imovinu iz tog člana i zahtjeva zaštite tog prava optuženog, što je dovelo do povrede člana 1. Protokola broj 1 uz EKLJP.“

Prema tome, mogućnost određivanja privremenih mjera osiguranja i prije nego što je osumnjičenom, optuženom ili povezanoj osobi omogućeno da

Ljiljana FILIPOVIĆ,
PRIVREMENE MJERE OSIGURANJA ODUZIMANJA IMOVINSKE KORISTI
PRIBAVLJENE KRIVIČNIM DJELOM U PRAKSI VRHOVNOG SUDA
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE (27-44)

se izjasni o prijedlogu tužitelja za određivanje mjera osiguranja,¹⁸ ne isključuje obavezu poštivanja procesnih garancija tih osoba u daljem toku postupka odlučivanja o privremenim mjerama osiguranja.

IV. Zaključak

Iako Vrhovni sud FBiH ima ustaljenu praksu u primjeni instituta privremenih mjera osiguranja, te iako je ta praksa na razne načine učinjena dostupnom pravosudnoj zajednici, propusti pri određivanju i produžavanju privremenih mjera osiguranja dovode do učestalog ukidanja prvostepenih rješenja kojima su izrečene privremene mjere osiguranja.

U mnogim slučajevima, propusti u sudskim rješenjima su rezultat manjkavih prijedloga tužitelja za izricanje privremenih mjera osiguranja.

Iz tih razloga bi trebalo intenzivirati obuku sudija i tužitelja u pogledu primjene ZONSIKD-a u skladu sa domaćom sudskom praksom i praksom ESLJP.

Vrhovni sud FBiH je u prethodnih deset godina u više navrata ukazivao na određene nedosljednosti, nedostatke i nepotpunosti postojećeg zakonskog okvira u vezi sa oduzimanjem imovinske koristi pribavljene krivičnim djelima.

Priroda nedostataka u izrekama i obrazloženjima rješenja o privremenim mjerama osiguranja oduzimanja imovinske koristi pribavljene krivičnim djelima, utvrđenih izvršenom analizom odluka Vrhovnog suda FBiH, ukazuje i na nužnost preispitivanja rješenja sadržanih u navedenom zakonu. Ponajprije, pitanja regulacije nužne sadržine izreke i obrazloženja rješenja o određivanju privremenih mjera osiguranja, ali i nekih drugih zakonskih rješenja.

Lista analiziranih predmeta:

- 09 0 K 043855 23 Kž
- 09 0 K 031067 23 Kž 46
- 09 0 K 031235 23 Kž 3
- 09 0 K 031067 23 Kž 48
- 09 0 K 031067 23 Kž 49
- 04 0 K 012115 23 Kž 4
- 09 0 K 027791 23 Kž 2
- 09 0 K 045037 23 Kž

¹⁸ Član 16. stav 2. ZONSIKD.

Ljiljana FILIPOVIĆ,
PRIVREMENE MJERE OSIGURANJA ODUZIMANJA IMOVINSKE KORISTI
PRIBAVLJENE KRIVIČNIM DJELOM U PRAKSI VRHOVNOG SUDA
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE (27-44)

- 09 0 K 042976 24 Kž
- 09 0 K 031067 24 Kž 50
- 09 0 K 034430 24 Kž 4
- 09 0 K 042084 24 Kž 9
- 09 0 K 042084 24 Kž 10
- 01 0 K 015030 24 Kž 18
- 09 0 K 026508 24 Kž 71
- 09 0 K 031067 24 Kž 51
- 09 0 K 037021 24 Kž 4
- 01 0 K 015030 24 Kž 19
- 01 0 K 015774 24 Kž 4
- 09 0 K 042084 24 Kž 12
- 01 0 K 016910 24 Kž 2
- 09 0 K 042084 24 Kž 13
- 09 0 K 026508 24 Kž 72
- 09 0 K 042084 24 Kž 14
- 09 0 K 042084 24 Kž 15
- 09 0 K 037021 24 Kž 5
- 09 0 K 037021 24 Kž 6
- 09 0 K 031067 24 Kž 52
- 09 0 K 042966 24 Kž 8
- 09 0 K 039282 24 Kž 2
- 09 0 K 046598 24 Kž 2
- 01 0 K 018494 24 Kž 2
- 01 0 K 018180 24 Kž
- 09 0 K 046598 24 Kž 3
- 09 0 K 042084 24 Kž 20
- 01 0 K 015030 24 Kž 20
- 09 0 K 047237 24 Kž
- 04 0 K 012115 25 Kž 5
- 09 0 K 047237 25 Kž 2
- 09 0 K 027791 25 Kž 3
- 09 0 K 039282 25 Kž 3
- 09 0 K 031067 25 Kž 55
- 09 0 K 031067 25 Kž 57